

4. Innovation processes in agriculture and rural development [Електронний ресурс].
- Режим доступу: <http://www.insightproject.net>.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ТА МІЖМУНІЦИПАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

*Шилепницький П. І., д.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки,
Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, м. Чернівці, Україна*

Питання розвитку інфраструктурного комплексу держави та надання інфраструктурних послуг є критичним для забезпечення сталого економічного розвитку. Однак нинішній незадовільний стан інфраструктурних об'єктів, низька якість пов'язаних послуг, їх операційна неефективність, з одного боку, та обмежені можливості державного бюджету, відсутність інноваційних підходів до надання послуг тощо – з іншого, спонукають уряди до пошуку альтернативних механізмів розбудови інфраструктури загального користування та надання пов'язаних послуг. Останнім часом дана проблема загострюється фінансовою кризою, яка охопила світову економіку. Це є актуальним як для інфраструктури загальнодержавного значення, так і для місцевого.

Одним з поширених підходів щодо розбудови інфраструктурних об'єктів та надання послуг, в тому числі і на локальному рівні, є залучення приватного капіталу у форми державно-приватного партнерства ДПП. Аналіз багатьох підходів до визначення цього поняття дозволив прийти до висновку, що ДПП – це комплекс відносин, які є стабільними та тривалими і виникають між державою в особі її центральних та регіональних органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, з однієї сторони, та представників бізнесу, інститутів громадянського суспільства і місцевих спільнот – з іншої, з приводу перерозподілу повноважень щодо створення інфраструктури загального користування, виробництва товарів та надання послуг, які традиційно вважались монополією держави, та врегулювання між сторонами в зв'язку з цим наступних питань: розподіл відповідальностей, ризиків, зобов'язань щодо фінансового забезпечення, проектування, будівництва, утримання, експлуатації, права власності, участі в управлінні та розподілі прибутку, що базується на принципах рівності, відкритості, недискримінації, змагальності, підвищення ефективності та мінімізації ризиків і витрат [1].

Реалізація проектів ДПП на місцевому рівні в порівнянні з реалізацією таких проектів на рівні держави пов'язано з дією наступних факторів:

1. Масштабність проектів. Зазвичай, проекти, що реалізуються із залученням центральних органів влади на рівні міністерств, є більш масштабними в питаннях залучених ресурсів та очікуваних результатів.

2. Рівень охопленості завдань. Реалізація загальнодержавних проектів державно-приватного партнерства спрямована на вирішення певних завдань у масштабах держави,

в той час, як муніципальні проекти ДПП спрямовані на розв'язання проблем місцевої спільноти.

3. Рівень прийняття рішень щодо започаткування проекту та контролю за ходом його реалізації. Якщо питання про старт чергового проекту ДПП на загальнодержавному рівні вирішується центральними органами виконавчої влади, то у випадку муніципальних ДПП до прийняття рішення часто залучається місцева громада через механізм громадських слухань.

4. Наближеність до кінцевого споживача. В основній своїй масі муніципальні проекти ДПП більше спрямовані на задоволення потреб конкретного кінцевого споживача (наприклад, надання комунальних послуг), в той час як загальнодержавні спрямовуються на розв'язання проблем на рівні держави (будівництво аеропортів). Це відповідно відбивається і на механізмі оплати: в першому випадку платниками послуг виступають кінцеві споживачі, в другому – держава.

5. Можливості залучення державних механізмів гарантування закордонних кредитів. Найчастіше під дію таких механізмів підпадають загальнодержавні проекти ДПП, що є частиною відповідних загальнодержавних програм. Муніципальні проекти не завжди можуть отримати таку державну підтримку, що в свою чергу стримує залучення довготермінових кредитних ресурсів для фінансування інфраструктурних проектів на місцевому рівні.

Зокрема, внаслідок такої риси муніципальних проектів державно-приватного партнерства, як маломасштабність, вони часто не є інвестиційно привабливими для приватного бізнесу. Основна причина цього – це те, що надходження від надання таких послуг не досягають порогу рентабельності, чи точки беззбитковості (мінімальний обсяг надходжень, за якого підприємство отримує нульовий прибуток), а в держави обмежені ресурси, щоб перекривати різницю.

Світова практика показує, що найчастіше для розв'язання цієї проблеми застосовується міжмуніципальне партнерство – форма співпраці, за якої декілька органів місцевої влади об'єднують ресурси з метою розвитку інфраструктури загального користування та надання пов'язаних послуг. Для приватних інвесторів це означає, що об'єкти інфраструктури декількох муніципалітетів, об'єднані в один проект ДПП, дадуть змогу відшкодувати початкові інвестиційні витрати, рівномірно розподілити їх між кількома органами місцевого самоврядування протягом життєвого циклу, а також отримати справедливий рівень прибутку.

З аналізу зв'язку між державно-приватним партнерством та міжмуніципальним співробітництвом можна зробити наступні висновки:

- як і у випадку державно-приватного партнерства, застосування міжмуніципального співробітництва спрямоване на підвищення ефективності використання та покриття браку бюджетних ресурсів у розвитку інфраструктури загального користування та надання пов'язаних послуг;

- розподіл ризиків та відповідальностей між сторонами;

- можливість обміну досвідом між різними муніципалітетами в питаннях розвитку місцевої інфраструктури та надання послуг, у результаті чого досягається

синергетичний ефект;

- метою міжмуніципального співробітництва, як і ДПП, є досягнення цінності за гроші, тобто зниження собівартості надання послуг чи досягнення вищої якості послуг при існуючих витратах за рахунок впровадження нових технологічних підходів та ефекту масштабу;

- здійснення внесків членами партнерства у вигляді матеріальних, фінансових, управлінських та інших ресурсів;

- передача органами самоврядування створеним ними інституціям міжмуніципального співробітництва повноважень та ризиків на розвиток інфраструктури загального користування та надання послуг;

- інституціональне оформлення відносин міжмуніципального співробітництва;

- використання механізму державно-приватного партнерства як інструменту реалізації міжмуніципального співробітництва.

Таким чином, міжмуніципальне співробітництво в багатьох випадках слід розглядати як передумову застосування механізму державно-приватного партнерства на місцевому рівні, особливо з урахуванням тих реалій, які притаманні місцевому самоврядуванню в Україні.

Список літератури:

1. Шилепницький П.І. Державно-приватне партнерство: теорія і практика: [монографія] / П.І. Шилепницький // Інститут регіональних досліджень НАН України. – Львів, 2011. – 455 с.

2. Fraser J.C. Inter-municipal Partnerships and Community Identity: A Case Study of the Pictou County Wellness Centre / J. Fraser // A thesis presented to the University of Waterloo in fulfillment of the thesis requirement for the degree of Master of Arts in Recreation and Leisure Studies. – Canada, 2011. – 98 p.

3. Handbook on Inter-Municipal Partnership and Co-operation for Municipal Government [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gov.ns.ca/snsmr/muns/workshops/PDF/MunicipalCooperation_Seminar/Intermunicipal_report.pdf

4. Intermunicipal co-operation: Manual of the European Committee on Local and Regional Democracy (CDLR). – 2008. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.coe.int/t/dgap/localdemocracy/programmes_democratic_stability/imc/IMC_Manual_en.pdf.

5. Inter - Municipal Cooperation: Toolkit manual Government. – 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.municipal-cooperation.org/images/4/4c/IMC_Toolkit_Manual.pdf

6. Strengthening Inter - Municipal Cooperation in Montenegro. – 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.undp.org.me/files/reports/ijr/IMC%20Final%20ENG.pdf>.